

Lovforslag nr. L 7. Fremsat den 6. oktober 2004 af socialministeren (Eva Kjer Hansen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service

(Pligt til at udarbejde handleplaner for unge under 18 år med behandlingskrævende stofmisbrug)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 708 af 29. juni 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 54 ændres »§ 58 a, stk. 4, 1. pkt.« til: »§ 58 a, stk. 5, 1. pkt.«.

2. I § 56, stk. 2, ændres »§ 58 a, stk. 8,« til: »§ 58 a, stk. 9,«.

3. I § 58 a indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:
»Stk. 4. For unge under 18 år med et behandlingskrævende stofmisbrug skal kommunen ud-

arbejde en handleplan for den behandling, der skal iværksættes, samt for den nødvendige støtte til den unge. Handleplanen udarbejdes i samarbejde med den unge og dennes familie og med inddragelse af amtskommunens misbrugscenter.«

Stk. 4-8 bliver herefter stk. 5-9.

4. I § 58 a, stk. 6, ændres »stk. 5,« til: » stk. 6,«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2005.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indledning og baggrund for lovforslaget

Lovforslaget om pligt for kommunerne til at udarbejde en skriftlig plan for unge under 18 år med misbrugsproblemer er en opfølgning på aftalen om udmøntning af satspuljen på det sociale område for 2004. Ifølge aftalen skal regeringen fremsætte et lovforslag, som forpligter kommunerne til at udarbejde handleplaner for unge under 18 år med behandlingskrævende misbrugsproblemer, eventuelt ved fastsættelse af en tidsfrist for udarbejdelsen.

Formålet med lovforslaget er at styrke indsatsen således, at der hurtigst muligt kan iværksættes en samlet, koordineret indsats.

Som et led i aftalen om en styrket indsats over for unge med misbrugsproblemer indgår endvidere afsættelsen af en pulje på 10 mio. kr. i 2004 til kommunale projekter med henblik på at øge og kvalificere indsatsen over for unge misbrugere. Inden satspuljeforhandlingerne for 2005 skal søgningen til puljen vurderes med henblik på beslutning om fortsættelse. På baggrund af et begrænset antal ansøgninger og ansøgninger, der falder helt uden for puljens formål, har satspuljepartierne efterfølgende godkendt, at der skal ske en nærmere kortlægning af omfanget og karakteren af problemerne i kommunerne med henblik på at indhente yderligere viden.

Lovforslagets indhold

Lovforslaget har baggrund i satspuljeforliget på det sociale område for 2004, hvor der var enighed om at forstærke indsatsen overfor unge under 18 år, som udover et behandlingskrævende misbrug af stoffer ofte også har svære sociale problemer.

Der er tale om unge, hvor der i dag er en risiko for, at de ikke modtager relevant behandling, fordi de eksisterende døgntilbud eller ambulante tilbud for børn og unge ikke i tilstrækkelig grad har faglig viden om misbrugsbehandling.

De unge, som har et så stort misbrug af stoffer, at de har behov for misbrugsbehandling, er ofte unge, der er

opvokset under vanskelige vilkår. Der er sjældent tale om decideret afhængighed, men snarere om et eksperimenterende misbrug. Disse unge har derfor udover misbrugsproblemet ofte svære sociale problemer som fx manglende tilknytning til uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet og ringe sociale kompetencer. Misbrugsproblemet er således som regel ikke den unges eneste problem, og behandlingen skal derfor have fokus på viften af sociale problemer hos den unge og ikke kun på misbruget.

Kommunerne har generelt ansvaret for, at børn og unge, der har brug for særlig støtte – herunder unge med misbrug – får den støtte, som de har behov for. Det er amtskommunerne, der er ansvarlige for antallet af pladser og muligheden for ambulante behandling på institutioner for børn og unge med sociale vanskeligheder, herunder unge med misbrugsproblemer. Gruppens samlede problemkompleks kræver imidlertid ofte såvel amtslig som kommunal ekspertise og et tæt samarbejde. Amternes traditionelle tilbud på stofmisbrugsbehandlingsområdet matcher ikke altid de unges behov for behandling og støtte, ligesom tilbuddene ikke opleves som attraktive, idet de unge ikke ser sig selv som misbrugere og ikke vil sættes i bås med ældre stofmisbrugere.

Det foreslås, at kommunen skal udarbejde handleplanen i samarbejde med den unge og dennes familie og med inddragelse af den eksisterende viden i amts misbrugscenter. Ved at inddrage amts misbrugscenter, tilføres kommunen den nødvendige viden om, hvorledes der tilrettelægges en behandling for den unges misbrug.

De almindelige bestemmelser i servicelovens kapitel 8 om særlig støtte til børn og unge gælder også for denne gruppe af unge.

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Formidlingscentret for Socialt Arbejde vurderer i en undersøgelse af april 2001, at der er ca. 3.000 under 18-årige stofmisbrugere i Danmark. Hvis den unge har været anbragt eller har begået voldskriminalitet, har

kommunen allerede i dag en forpligtelse til at udarbejde en handleplan for vedkommende. For den øvrige gruppe skal kommunen først have kendskab til den unges misbrugsproblemer, inden en handleplan kan udarbejdes. Det er derfor ikke hele målgruppen, der kan udarbejdes en handleplan for efter forslaget. Hvis det antages, at 2/3 af målgruppen efter forslaget skal have udarbejdet en handleplan, og at handleplanerne løbende skal revideres, så kan de økonomiske konsekvenser af forslaget skønnes til ca. 1,5 mio. kr. årligt.

De økonomiske konsekvenser af lovforslaget er forhandlet med de kommunale parter.

Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke erhvervsmæssige konsekvenser.

Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Lovforslagets konsekvenser i hovedtræk

	Positive konsekvenser / Mindreudgifter	Negative konsekvenser / Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	1,5 mio. kr. fra 2005 og frem
Administrative konsekvenser for stats, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Hørte myndigheder og organisationer

Ligestillingsafdelingen, Ankestyrelsen, Styrelsen for Social Service, Videns- og Formidlingscentret for Socialt Udsatte, Amsrådforeningen, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Socialchefforeningen, Børne- og kulturchefforeningen, Dansk Psykologforening, Dansk Socialrådgiverforening, Socialpædagogernes Landsforbund, Landsforeningen for Socialpædagoger, Landsforeningen af Opholdssteder og Skolebehandlingstilbud, Forbundet af Offentligt Ansatte, Center for Rusmiddelforskning, Centerlederforeningen, Brugerforeningen for aktive stofmisbrugere, Landsforeningen af væresteder for stofafhængige og tidligere stofafhængige (LVS), Landsforeningen for Human Narkobehandling, Landsforeningen af Pårørende til Stofmisbrugere og Rådet for Socialt Udsatte, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Red Barnet, Familie-

plejen i Danmark, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, FBU ForældreLandsforeningen

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der er tale om en redaktionel ændring i § 54 som følge af forslaget til § 58 a.

Til nr. 2

Der er tale om en redaktionel ændring i § 56, stk. 2, som følge af forslaget til § 58 a.

Til nr. 3

Efter de gældende regler skal kommunen udarbejde en handleplan når børn og unge under 18 år anbringes udenfor hjemmet eller har begået voldskriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet.

Med forslaget får kommunen også en pligt til at udarbejde en handleplan for den behandling, der skal iværksættes for den unges stofmisbrug samt i øvrigt for den nødvendige støtte. Handleplanen skal angive, hvilke former for støtte, kommunen vil iværksætte for at løse den unges misbrugsproblemer og øvrige sociale problemer.

Der er ikke tale om, at kommunerne skal iværksætte nye foranstaltninger for målgruppen. Redskaberne er foranstaltningerne for børn og unge efter de almindelige regler i servicelovens kapitel 8. Dvs., at der skal foreligge en undersøgelse efter servicelovens § 38, og at det skal vurderes, hvilke typer af foranstaltninger efter servicelovens § 40, der skal anvendes.

Handleplanen skal udarbejdes i samarbejde med den unge og dennes familie og med inddragelse af det amtslige misbrugscenter. Ved at inddrage amtets misbrugscenter tilføres kommunen den nødvendige viden

om, hvorledes der tilrettelægges en behandling for den unges misbrug.

Der foreligger et behandlingskrævende misbrug når forbruget af euforiserende stoffer har fået et sådant omfang og sker på en sådan måde, at det må betegnes som misbrug eller afhængighed, der medfører fysiske, psykiske og/eller sociale skader. Målgruppen omfatter såvel hashmisbrugere som misbrugere af centralstimulerende stoffer.

Til nr. 4

Der er tale om en redaktionel ændring i § 58 a stk. 6, som følge af forslaget til nyt stykke 4.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2005.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

§ 54. Samtykke fra forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, til en afgørelse efter § 40, stk. 2, nr. 11, skal omfatte formålet med anbringelsen, jf. § 58 a, stk. 4, 1. pkt.

§ 56. Kommunen skal senest 3 måneder efter, at barnet eller den unge har fået ophold uden for hjemmet, vurdere, om den i § 58 a eller § 59 nævnte handleplan skal revideres, og skal herefter med højst 6 måneders mellemrum foretage en sådan vurdering. Vurderingen af handleplanen skal ske på baggrund af det løbende tilsyn med barnet eller den unge på anbringelsesstedet, jf. § 55, og efter kontakt med forældremyndighedens indehaver. Vurderingen skal omfatte såvel de dele af handleplanen, som retter sig mod barnet eller den unge, som de dele, der omhandler indsatsen over for familien under anbringelsen. Afgørelse om revision af handleplanen træffes så vidt muligt i forståelse med forældremyndighedens indehaver og barnet eller den unge.

Stk. 2. Er der udarbejdet en særskilt handleplan for støtten til forældrene efter § 58 a, stk. 8, skal kommunen tilbyde at revidere denne plan, når der er behov for det. Kommunen skal vurdere, om der er behov for at tilbyde en revision af planen senest 3 måneder efter, at barnet eller den unge har fået ophold uden for hjemmet. Herefter skal kommunen med højst 6 måneders mellemrum foretage en vurdering af, om der er behov for at tilbyde en revision af planen.

Stk. 3. Er anbringelsesstedet beliggende i en anden kommune end barnets eller den unges opholdskommune, underrettes den stedlige kommune forud for anbringelsen.

§ 58 a. Kommunen skal skønne, om det er hensigtsmæssigt som led i tilbud til børn og unge efter afsnit II at tilbyde at udarbejde en handleplan, jf. dog stk. 2, 4 og 5. Vurderingen skal ske ud fra barnets, den unges eller forældrenes ønske og karakteren og omfanget af det pågældende tilbud.

Stk. 2. Inden der træffes afgørelse om forebyggende foranstaltninger efter §§ 40 og 62 a, skal kommunen tilbyde at udarbejde en handleplan, jf. dog stk.

Lovforslaget

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 708 af 29. juni 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 54 ændres »§ 58 a, stk. 4, 1. pkt.« til: »§ 58 a, stk. 5, 1. pkt.«.

2. I § 56, stk. 2, ændres »§ 58 a, stk. 8,« til: »§ 58 a, stk. 9,«.

3. I § 58 a indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:
»Stk. 4. For unge under 18 år med et behandlingskrævende stofmisbrug skal kommunen udarbejde en handleplan for den behandling, der skal iværksættes, samt for den nødvendige støtte til den unge. Handleplanen udarbejdes i samarbejde med den unge og dennes familie og med inddragelse af amtskommunens misbrugscenter.«

4 og 5.

Stk. 3. Er der udarbejdet en handleplan, jf. stk. 1 eller 2, skal kommunen tilbyde at revidere denne plan, når der er behov for dette. Kommunen skal højst med 6 måneders mellemrum vurdere, om der er behov for at tilbyde en revision af planen.

Stk. 4. Inden der træffes afgørelse om at anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet, jf. § 40, stk. 2, nr. 11, og § 42, skal der udarbejdes en handleplan. Kan anbringelsen ikke afvente udarbejdelsen af en handleplan, er en kortfattet angivelse af formålet med anbringelsen tilstrækkelig. Det påhviler da kommunen snarest muligt at opstille en handleplan.

Stk. 5. For unge under 18 år, der har begået volds-kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, skal kommunen udarbejde en handleplan for en indsats, der kan modvirke yderligere kriminalitet og yde den nødvendige støtte til den unge. Handleplanen udarbejdes i samarbejde med den unge og dennes familie.

Stk. 6. Kommunen skal udarbejde en foreløbig handleplan, jf. stk. 5, senest 7 dage efter, at kommunen har modtaget dokumentation fra politiet om den begærede kriminalitet.

Stk. 7. En handleplan skal angive formålet med indsatsen, og hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet. Handleplanen skal under hensyn til dette formål tillige angive indsatsens forventede varighed og særlige forhold vedrørende barnet eller den unge, herunder behandling, uddannelse m.v. I sager om anbringelse uden for hjemmet, jf. stk. 4, skal handleplanen endvidere angive, hvilke former for støtte der selvstændigt skal iværksættes over for familien i forbindelse med, at barnet eller den unge opholder sig uden for hjemmet, og i tiden efter barnets eller den unges hjemgivelse.

Stk. 8. Kommunen skal tilbyde forældrene at udarbejde en særskilt plan for støtte til forældrene i forbindelse med en anbringelse uden for hjemmet.

Stk. 4-8 bliver herefter stk. 5-9.

4. I § 58 a, stk. 6, ændres »stk. 5,« til: »stk. 6,«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2005.

F. t. l. vedr. social service

Til lovforslag nr. L 7. Skriftlig fremsættelse (6. oktober 2004)

Socialministeren (Eva Kjer Hansen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social service (Pligt til at udarbejde handleplaner for unge under 18 år med behandlingskrævende stofmisbrug)

(Lovforslag nr. L 7).

Lovforslaget har baggrund i satspuljeforliget på det sociale område for 2004, hvor der var enighed om at forstærke indsatsen over for unge under 18 år, som udover et behandlingskrævende misbrug af stoffer ofte også har svære sociale problemer.

Lovforslaget medfører, at kommunerne får en pligt til at udarbejde en skriftlig plan for indsatsen over for unge under 18 år med misbrugsproblemer. Formålet med lovforslaget er at styrke indsatsen således, at der hurtigst muligt kan iværksættes en samlet, koordineret indsats.

Det foreslås, at kommunen skal udarbejde handleplanen i samarbejde med den unge og dennes familie og med inddragelse af den eksisterende viden i amtets misbrugscenter. Ved at

inddrage amtets misbrugscenter, tilføres kommunen den nødvendige viden om, hvorledes der tilrettelægges en behandling for den unges misbrug.

Der er ikke tale om, at kommunerne skal iværksætte nye foranstaltninger for målgruppen. Det er foranstaltningerne for børn og unge efter de almindelige regler i servicelovens kapitel 8, der skal anvendes. Det vil sige, at der skal foreligge en undersøgelse efter servicelovens § 38, og at det skal vurderes, hvilke typer af foranstaltninger efter servicelovens § 40, der skal anvendes.

Lovforslaget skønnes at ville medføre offentlige merudgifter på ca. 1,5 mio. kr. det første år, og omkring 1,3 mio. kr. hvert år i årene herefter.

De økonomiske konsekvenser skal forhandles med de kommunale parter.

Lovforslaget foreslås at træde i kraft den 1. januar 2005.

Med disse bemærkninger skal jeg indstille lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.